

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

HIRDETESEK
 □ centiméterenként . . . 4 fillér
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.
 Gyakori hirdetések és a velünk
 összeköttetésben levő hird. irodák
 arányában részestülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.
 SZERKESZTESÉRT A FŐSZERKESZTŐ FELELŐS.
 FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetéseket, előfizetéseket s a reklamációkat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA r. t.

A mieink.

A monarchia hadvezetősége a lefolyt csaták eredményeképpen többször kiemelte a magyar katonák vitézségét, mely nemcsak kötelesség és hivatás-szerűleg teljesíti a részére kiadott parancsot, de igazi hazafias lelkesedéssel szolgálja hazája szent ügyét, s védi ennek a nagy magyar nemzetcsaládnak ezeréves tüzhelyét.

Lehet-e ennél felemelőbb, biztatóbb tudósítás a harcmezőről? Az unokák ime méltóknak bizonyulnak a nagy hősközhöz s nevüket fegyverükkel vésik be a magyar történelem örökös lapjaira. A mieink hadi erényei előtt az egész világ népe meghajta az elismerés zászlóját, a magyar vitézséget követendő példaképen emlegetik mindenütt, ahol kihuzzák a kardot hüvelyéből.

A magyar katona nevét vitézségével, bátorságával, nemes önfeláldozásával és kötelességtudásával tette tiszteltté. A magyar katona nemcsak dalolva és felvirágozva megy a vég nélküli harcmezőkre, hanem kedve és lelkesedése vele van a tűzvonalban is. Szilaj vére nem hagyja sokáig nyugodni a biztos fedezetben, hanem harci vágytól égve, éles szuronnal rohan reá az ellenségre, mely megrettenve futamodik meg előtte.

A magyar huszárok, e rettegett „vörös ördögök“ rémei az oroszoknak s mesés dolgokat visznek véghez s ezer halált osztogatnak.

Megedzett népünk kitartása bámulatos.

A tuleróvel szemben egy hétig viaskodott Galicia egyik szögletében. Egy hétig nem került le róla a ruha. A puszta föld volt az ágya s a hűvös éjjeli levegő volt a takarója, ennivalója csak annyi, mennyit magával vitt, mégis állta a sarat és szembe nézett millió ellenséggel s ezer halállal.

Tudja, hogy két régi ellenséggel harcol hazájáért: a ráccal és az orosz-szal.

A multak szomorú emléke bosszual tölti el lelkét. Tartozik úgy az egyiknek, mint a másiknak.

Most itt az alkalom, most fizetni akar! . . .

Érzi, hogy újra ez a két régi ellenség támadt reá hazájára, melyen kívül e világon nincsen számára hely.

Fegyverben az egész világ. Galádlul törtek reánk a legbarbárabb s a legműveltebb nemzettek, érezzük, hogy itt élünk, vagy halunk kell.

Talán ez a tudat ad tápot a magyar vitézségnek?!

Vagy talán velünk született hajlamunk nyilatkozik meg a lelkekben?!

A világ bámulja német szövetségeseink halált megvető bátorságát. Diadalmainknak híre betölti már az egész világot. Hőseik homlokán ott ragyog a győzelmi babér.

Mi vetekedünk velük vitézségben. Nekünk is vannak nagy sikereink. De mi élénk a természet nagyobb akadályokat gördített. Vagy feneketlen mocsarak, vagy feneketlen homok állja el utjainkat.

De legyőzünk minden akadályt. Seregeink már Lublint szorongatják. A többi részen is megtermi babérját a magyar dicsőség.

A Száva hullámai beszélhetnek már, ellocsohbatják a parti fűzéseknek, hogy hány rác lette ott halálát.

A mi zászlónkra az igazság van írva. Ennek pedig győzni kell a poklok minden ördögei ellen is.

Gyermekek, kiknek apáitok ott harcolnak délen és északon, hitvesek, kiknek hitvestársaitok ott szorítják a fegyvert a hosszan húzó lövészárkokban, magyar anyák és apák, kiknek fiaira ezer halál leskelődik az ellenség fegyvere végéről, elaggott nagyapák és nagyanyák, kiknek unokái mint bátor oroszlánok küzdenek és viaskodnak az undok ellenséggel, ha utatok a templom előtt visz el, menjetek be oda és imádkozzatok, hogy apáitok, hitvestársaitok, fiaitok s unokaitok magyar vitézségét diadal koszorúzza, hogy ezen a vérrel áztatott földön boldog nap kelhessen a magyar nemzetre. Vitézsége megérdemli, hogy ez a föld örökre az övé legyen! . . .

P á r i s .

A buja, modern Sodoma, a nyugat forrongó központja, a művészek és apacsok városa, amely felé, mint eszmény felé tekintettek forró vágyakozással kelet költői, művészei. Paris, amely diktált a művészi világban, mely forró, erkölcstelen levegőjével megmetyélezte az írók és művészek lelkét. Paris, hol megtanulja az ember, miként lehet egy nemzetet degenerálni olyképen, hogy sikerrel tudjon ellent mondani az Isten szent parancsának. Szaporodjatok és gyümölcsözzetek.

Parisnak csak egyetlen vágya volt: Revanche. Az 1870. évi leckén nem tanult. Sajat kárában nem tanult. Liberté, Egalité, Fraternité népe, a Gloire nemzete szövetséget kötött a rabok országának zsarnok fejedelmével csak azért, hogy visszafizesse a németeknek a negyvennégy év előtti vereséget, hogy visszafizesse a nagy ostromot, mikor fehér glaciéstyűs hölgyek

és urak patkánycombokat szopogattak, hogy éhségüket csillapítsák.

Paris negyvennégy év óta készült a háborúra, a melyért feláldozta mindazt, a miért őt az emberiség megbecsülte. Hihetetlen erkölcsi süllyedésében lejárta az idealizmust, a szép művészeteket és irodalmat oly irányba terelte, a mely tönkre tette a nagyanyáinkról ránk maradt fehér álmokat. Párist az Isten arra teremtette, hogy minden szépnek és igaznak vezetője legyen. Megadott hozzá minden eszközt, hogy ennek a rendeltetésének minél tökéletesebben megfeleljen. Volt kincse, dűskálhatott az anyagi eszközökben. Voltak szellemóriásai, kiknek lángelméi örökbecsű alkotásokra voltak hivatva. Volt mindene: csak erkölcsi érzéke nem. Elfeledkezett arról, hogy sem az anyagi, sem a szellemi tőke nem ér semmit erkölcsi tekintély nélkül. Nem gazdagság az nem műveltség az, amely nem erkölcsi alapon épül fel. A modern Sodoma szellemi fölénye lidércütű volt csak, amely ingoványba vezette azt, aki utána indult.

Keletnek nyugatra vágyó gyermekeinek Paris volt a fővágyuk. Egészsége, életérés izmokkal, derűs életkedvvel mentek a műveltség városába lelküket nemesíteni, elméjüket élesíteni, agyuknak még üres sejtjeit új eszmékkel és új gondolatokkal megtölteni. Keresték azt, amit a magyar ugaron nem találtak. Parisban megtalálták, amit a magyar ugaron hiába kerestek, a piedesztálra emelt erkölcsatlenséget. Találtak új szavakat új himnuszokhoz, amelyeket oly ideálokhoz irtak, amelyet a józan, becsületes magyar lélek csak leköpött.

És mikor keletnek nyugatra távozott gyermekei visszatértek, hoztak magukkal beteg, elernyed izmokat, melyek szakadoztak, mint az oldott kéve, hoztak magukkal savanyu, fásult életkedvet, az erkölcsatlenség férge által meglepett lelket, lázgyötört elmét s ezekkel rontották be Dévynénél a magyar ugarrá.

Paris, a modern Sodoma nyomait látták a mi művészetünkben és irodalmunkban is. Beteges hajlamú, már külsőleg is feltűnő viseletű ifju nemzedék tapsolt az új, párisi alkotásoknak. Majmolták mindazt, a mi nyugatról jött, lecsepültek, lehurrogtak mindenkit, aki még a régi magyar ideálokért mert lelkesülni. A banda nem tűrt ellentmondást. Mint a moly beletéskelték magukat a perverz gondolatok az irodalomba s megromtották az őseink által apoit erényeket. Romlásnak indult tőle a hajdan erős magyar. Már majdnem elvesztette nemzeti jellegét, annyira ur lett a kozmopolita irányzat nálunk is.

Róma ledől a rabigába görnyedt, Sodoma elpusztult. Párist le fogják dönteni trónusáról.

A germán családban egyre-másra születtek a gyermekek. Az Isten katonákat teremtett s elküldé őket Paris falai alá,

hogy megfenytse, megbüntesse a könnyelmű, a romlott, a bünsz Páris.

Páris az ö hárommillió lakosával már remeg elkövetett bünei miatt. Sem a zsarnok muszkakéz, sem a szemforgató, bibliai angol nem fogja megmenteni sorsától, mert Páris kapujára már oda írta ítéletét az az isteni kéz, amely egykor Nabukodonozor hálósobájának falára írta ezt a három szót: Mene, tekel, ufarsin.

Párisból menekül az arany, mert közeledik a vas. Menekül a bűn és erkölcstelenség, mert jön az igazság és becsület. Páris gyújtotta fel a világot és Páris meg fog bűnhődni érte. Szégyenleni fogja mindenki, aki Páris után indult, hogy egy önfeléd pillanatban Páris karjaiba vetette magát.

Páris nem lesz többé Páris. Páris, ha élni akar, gyökerében meg kell változnia. Ki kell irtania agyából mindazokat a gondolatokat, amelyek őt a revanche lejtőjére sodorták. Párisnak bünbánatot kell tartania a keservesen be kell ismernie, hogy a hármes entente cinkostársak szövetsége, a német és osztrák — magyar szövetség becsületes emberek Isten által szentesített fogadalma.

Páris, a régi, romlott Sodoma el fog pusztulni, de fel fog támadni az új, az erkölcsös Páris, amely az ö kimeríthetetlen anyagi és szellemi eszközeivel újra beállhat a kultura munkássainak táborába.

Páris sorsán nem lehet keseregai. Megérdemelte. Minden bűnnek elkövetkezik a büntetése. Ha fel tudja fogni ésszel, akkor csak iskola lesz számára a mostani háboru s a jövőben új utat választ magának, amely kivезeti a romlásból, az erkölcsei fertőből.

A harag rossz tanácsadó. A bosszúvágy nemkülönben. Azt mondják, hogy az indulatok fékezője a műveltség. Ő te dicső, művelt Páris, hol van a te híres műveltséged, mely negyvenéves bosszúvágyadat kioltani, legalább is mérsékelni tudta volna?

Páris eddig hazudott, mint a cifra ruhába öltözött utcai lány. Ezentul többé nem teheti, mert a germán vasmarok letépi róla a cifra rongyokat. Páris elhagyta immár saját kormányát; elhagyták a gasdagok, a tehetősek. Páris most az igazi Páris. A nyomorult, reszkető, éhes és rongyos Páris, amely eddig hazudta a nemes előkelőséget, a lovagiaságot, az emberbaráti szeretetet, az erköcsöt és műveltséget.

Páris nem lesz többé Páris. A művészet és irodalom fel fog szabadulni befolyása alól, mint valami lideronyomástól. Páris maga is be fog illeszkedni, mert be kell illeszkednie, ha nyomorulttan elpusztulni nem akar nemzetével együtt, az egész mindenséget fenntartó állami világrendbe.

Páris szeméjéből egy új szebb élet fog kisarjadni, ha lesz ereje az átváltozásra. A régi Páris ismét le fogják győzni, de a művelt nemzetek készséggel fognak segítségket nyújtani az új, szebb Párisnak, hogy méltó helyét elfoglalhassa a kultura vezetői között.

Kersék János.

A magyar nők.

Századok óta a szorgos nő dúsz kincse e honnak;
Hű társ és feleség; a gyula gyermekinek.
Oszlatós az örömben s baj ha éri övét;
Fojtott könnyeivel nyújtja az enyhlületet.
Eszmének papnői gyanánt tiszteljed a nőket;
Tiszta érényekkel tette hevitenek ök.
S most ha a dúdó harcban megsebesülnek a hősök:
Gondosan ápolják őket a gyöngye kezek.
Boldog a nemzet, mely alapot nyer női érényben;
Nem veszet soha el: élete sziklaerős.

Jaross Ferenc.

Dal a sebesültek vánkösairól.

Sok tornyos ágy lett alacsony
A falunkban mindkét soron
Mostanába . . .
Soktelé meg, hej puhább lett
Hős csatákon sebet szerzett
Magyar honvéd nyoszolyája.

A sok apró vánkös
Fehér, szinte lányos.
Egyse puceos, tarka-barka,
Fodor, himzés nincsen rajta,
Oly egyszerű, mint mi vagyunk.
Akáclombos kiesi falunk
Asszonynepe varrta.

Kendere itt termett;
Fonalát a lennek
Téli estén itten fonták,
Hőféherre itt napozták.
Gyári ringy-rongy mi sincs benne.
Mért vetitek vóu' idegenbe?
A hozzávalóját?!

Talán durvább, mint a bóti.
Szabása is régi módi
Tudom, látom . . .
De hát a seb jobban gyógyul
Magyar esszony, — magyar gyógyesbul
Varrta nyoszolyákon!

Szabó S. Zsigmond.

Levél a táborból.

1914 augusztus 29.

Kedves feleség!

Meg ne ijedj ettől a kissé rideg megszólítástól. Ugy akartam írni — amint az neked dukál is — hogy „Édes kicsi feleségem”, de attól tartok, hogy ha ilyen szelid tónussal indulok, a tábori cenzura bele sem fog a glédába állított, azaz, hogy írott soraim elolvasásába s levelemmel, érzelmemmel a paprkösárba, illetve valamelyik kiüresedett munició-ládába kerülök. Mert most a sziveknek vasból kell lenni s annál a 37 fokos vérnél valamivel másabb természetű nedvet kell keringetnie, még azoknál is, akik inkább csak a változatossága miatt a fárasztó tábori életet élék — mint magam is — és így az u. n. tűzvonala nem kerülnek. Ime ezzel a kékeses kijelentéssel az igazi harcosok sorából én kiléptem; Te pedig nyugtassad meg s gsgságozkodó lelkedet s csókolj heyytem is a gyerekeket.

Persze azért nem engedem lelkicsinyieni foglalkozásomat: egy zászlóaljnak élelmezési munkakörét. Csatakat nyeretek már az obigát fegyvereken tul iskolamesterekkel; miért ne lehetne ugyanezt alkalmazni a jó, a gyors, a kellő élelmező ellátásra is? Szóval prótunt-mester vagyok, aki a harcot inkább csak figyeli s aki időnként egy-egy hosszabb lélegzetű levél megírását is megengedheti magának ugy, amint az itt következni fog.

Ezt a levelet ismét csak azzal kezdek, mint egy még jóval délebből írottat, hogy nem kapok Töletet semmiféle írást sem. Esztergomba címzett két-nárom lapotokat kaptam meg ezelőtt vagy két héttel; azóta azonban semmi hírem felőletek. It a tisztársnak hasonló eseteiből sejtem, hogy a bírtelenség a tábori-pósta természetéből folyik. Mégis azonban kérik, hogy ne felejtsetek el a címzésben a gyalogezredem számának jelzésen tul a „zászlóalj” irányítását is kiírni. És ha gyakran írtok, ha csak néhány sort is, a bizonyára sok elveszülő dacára mégis csak megkapok néhányat.

Egyébként a legutolsó magyar ujságlap is, mit olvastunk 16-ról kelt. Tehát szép hazánkról, melyért itt a távolban harcolunk, illetve a megifjodni készülő vén Európáról

ez uton sem tudunk lelenleg semmit itt a tábori életben, ahol annak a fiatalító kúrának mi is doktorai vagyunk. Szóval érezzük, hogy Oroszországban vagyunk; de gondoskodni is fogunk arról, nehogy körmei messze nyugatra nőjjenek. Mivel azonban most a politizálásnak ideje mult s a tettek óráit éljük: ezekről a harci tényekről szeretnénk valamit tudni mi is, egy-egy napra a magunk munkáját elvégeztük. Gondolják, hogy a gyilkos szerbekkel már egészen leszámoltak sz oda még előbb leküldött vitéz bajtársaink. Kérdő Apácskát, ki ehhez jobban ért, hogy legyen szives megírni, hogy mi van sz olaszokkal? Megindították-e már a hadjáratukat a franciák ellen? Mennyire vannak a németek Nyugaton és itt felettünk északi Oroszországban? Nekünk itt a közelben hű és bátor hadviselő szomszédaink ök. Valósággal érezzük közzelétök hatásait. No és mit csinálnak a románok? Benn vannak-e már Déloroszországban? Azután csendesek-e az európai tengerek? Még vagy már.

Mindezekről mit sem tudunk itt ezeken a kietlen tarlókon. Pedig igen kíváncsiak vagyunk rá. Egy darab „Az Est”-ért szivesen fizetnénk 6 rubelt. Hogy mi okon? — kérdezted meg Apácskától.

Annál töbet tudnék természetesen írni a mi viselt dolgainkról, mig t. i. bejutottunk ide Oroszországba, s mely dolgokat bátrak voltunk már addig is elkövetni, azt hisszük a muszkának nem nagy öröme. Ezekről akarok itten társalogni. Érzélgős dolgokat (amiről a tisztok tudják, hogy veszedelmes epidémikusak a háboruban) ugy se eresztene át a cenzura. De hát a mi lelkeink már jól meg vannak edződve. Magától értetődik, hogy helyet és időt, valamint a csapatokat, melyek az egyes válaszmos hőstetteket végrehajtották, nem írhatom ki. Ezt tiltja a hadjárat érdeke. Általánosságban azonban írhatok, soraim továbbításának kockázatát nélkül. — Ti is ehhez tartásotok magatokat.

Olyan lelkesedéseit, bátorsággal és elszántan meg nem harcolt az utolsó száz év alatt katonaság, mint teszi azt most a mi hadseregünk: közősek és mindkét honvédség egyaránt, kik itt a legbiztosabb tudatossággal össze-vissza vagyunk keverve. Jó királyunk mellett Vilmos császár is — leteszem a ceruzámat és szalutálok — büske lehet a mi hadseregünkre, az ö szövetséges szomszédjára. No és ezzel töltestem az egyéni Hány Jánoskodáson is. Mert legyen szabad nekünk is ez a jóleső dicsekedés.

Egy-egy napiparancsban kapunk értesítést, hogy a németek itt vagy amott fényes győzelmet arattak a franciák vagy az oroszok felett, s hogy mily bátran harcoltak. Ezek a hírek s pompás sarkantyúk harci kedvünkre! De tudunk hasonló jó híreket mi is küldeni nekik ép ugy repülőgépeken, mint ök küldik azokat. Utóbb már majdnem minden órában szállnak fölöttünk ezek a hasznos, harci-madarak (ad normam: hasznos házi-állatok!) és léghajók, melyekből elég gyakran dobnak le jelentéseket, melyek német győzelmekről és elővonulásokról adnak hírt, s melyeket estenként az ezredparancsokból megtudva, óriási éljenzéssel fogad a legénység. — Zauzakó fogja rámondani: fujcsa leveledzés!

Az orosz egyébiránt nem rossz katonanyag; igen nagy hibája azonban, hogy csak addig tud harcolni, mig a tisztjét maga előtt látja. Hát iszen ez szép dolog; de a tömegnek, az ezt alkotó egyének teljes önállótlanására (ne mondjam, hogy butasá-

gára) vall. Mig vezetőjét látja, addig megy előre, addig tüzel és harcol, állja helyét; amint azonban — no, ne ijedj meg! — tisztje elesik előtte, elhánnya fegyverét, két kezét az égre emeli és így rohan felénk, jelesve, hogy nem harcol tovább. Valósággal tömegek adják meg magukat. Elből folyólag igen sok foglyunk van, kiket — úgy hallom — küldenek hátunk mögé Galiciába és Magyarországra, mint feljebbvalóink mondják: dolgozni a bevonult emberek helyett. Az uradalomhoz is jók lesznek répaszedőknek, csak a felét meg ne egyék a jó répatermésünkre. Mert az a természetrajzi tulajdonságuk az istenadtáknak, hogy gyakran és iszonyatosan ehések. Csak és konzerv helyett szivesebben eszi még ma is a XX. század muszkad'szére a sültkukoricát. — Mikor nem is olyan régen, a télen Sanyival és Zsocival beszélgettünk róluk, úgy-e nem gondoltuk, hogy olyan hamar kénytelenek leszünk őket megismerni. Mert gondolom, hogy azóta már Sanyi is tanulmányozza őket.

Igen sok orosz fogolytiszttel beszélünk (legtöbbje beszél németül), akik még sebesülve is csak gratulálni tudnak a mieinknek modern és bátor harcunkért. Valósággal agyonhipnotizálják, főleg a rchamoánál az ő sorlegénységüket, mondják. Egy orosz fogoly és sebesült „Rittmeister“ beszélt itt nálunk, ki az orosz-japán háborút végigküzdötte, hogy a „sárga-ördögök“ is vitézül harcoltak mindvégig elszántan és bátran támadtak; de úgy tudni támadni, mint a mi „vörös-ördögünk“ (huszárjainkat értette), azt hinni sem merték. Az ő százada — folytatta a derékszál Rittmeister — amint az első attakot kapta, rendjében megbomlott, jó, ha keresztet tudott vetni. Nagy volt a halálnak aratása. Ő is lövést kapott s csak a mi orvosaink között tért magához. Egyéb-ként biztosított bennünket, hogy a közütünk esetleg fogságba esők ép oly emberségesen és jól lesznek kezelve, mint mi látjuk el a nálunk levőket. — Ez irányban is tehát az utmajori asszony nép és a vándormunkások ottmaradtottjai legyenek egészen nyugodtak. Főleg ne legyenek minde a rosszban ördöglátó babonások, mint az a muszkavép.

A mi hadseregünk naponta 10—15 kilométert is halad folyton északnak. Ugyanannyit tehetnek a németek északról is, ami azt jelentheti, hogy talán 2—3 hét múlva egész Oroszország ki lesz őrítve s az orosz vagy leteszi itt a fegyvert, vagy visszavonul Nagyországra, s ott azután most 6 fog „busolni a lengyel hona állapotjában.“

Ez volna itt a mostani helyzet. Hogy még tovább hogy és miként lesz? azt mi itt a táborban tudjuk a legkevésbé. Befejessük-e ezzel a hadjáratot vagy sem, arról halvány fogalmunk sincs. Erre nézve azt hallottam, itt a napokban egy magasrangú vezetőnkől, hogy idevonatkozólag most Európa legnagyobb diplomátáját, Tizza István grófot kellez megkérdezni. A mi harci kedvünk azonban egy csöppet se csökkent.

No, de te kedvesem ne ijedj ezért meg. Sőt mivel tudom, hogy derék magyar asszony vagy, még azt is ide merem írni, hogy mindez nem megy ilyen simán a valóságban, miként azt én itt ezen a tábori gyurótáblán elirka-firkálom. Mert feltartóztatlan utunkat bizony sebesültek és halottak jelzik mindennütt. Dacára annak, hogy az oroszok a maguk sebesültjeiket és áldozataikat lehetőleg magukkal viszik a visszavonulásukkor, mégis az általunk felszedettekben több az

ellenség, mint a hozzánktartozó. A mi veszteségeink tehát aránylag kicsinyek, sőt csökölyek az oroszokéhoz képest.

Aki megsebesül, mondhatni szinte rögtön gondos kezelésben részesül s majdan büszke lehet rá, hogy a hazáért vérzett. Lekezesedten beszélnek a jó fiuk, hogy aki pedig elesik, annak hozzátartozói lehetnek majd büszkék, hogy apjuk, férjük, fiuk, rokonuk dicsőséggel, a régi magyar dicsőséggel hozott áldozatot a szép magyar hazának. Amelyre ismét a távolból szeretettel gondolva, most látjuk csak annak igazságát, mire jó tanítóink annak idején tanítottak bennünket rossz diákokat, hogy az az isten-áldotta hazai föld ott a Kárpátok alatt valóban mennyivel szebb, jobb, gazdagabb, értékesebb mint pl. ez az itteni szegényes országvidék. Ágyúinkat alig tudtuk a süpedő homokban, ingoványban ide felfuvarozni. Sokszor ez állati erő mit sem ért. Dicsó az emberi ész; főleg a magyar bakásé.

Azután most látjuk azt is (nekem a magam kis hatáskörében is bő tapasztalatom van most erről), hogy mily erősek, jól szervezettek és jól felszereltek vagyunk anyagiakban. A sok milliónak, a miket t. i. az ország adóiban katonaságra költött s ami miatt annyit panaszokunk Bécsre: mindennek meg is van a maga ellenértéke. Talán minden e címre adott fillérnek most veszi temekeny s kamatos hasznát a legénység. Tehát nem pusztá szó volt a mozgósításkor még otthon olvastam hir a mi mindenirányu teljes felkészültségünkről. Feltétlenül jól láthatjuk el a legénységet minden szükséglettel. Itt a táborban is rendszeren kapja mindenki a fizetését, zsoldját, s sok mindenféle szolgát. A derek barsi és esztergomi legényeink inkább arról panaszkodnak, hogy csak az a kár, hogy nincs mire elkölteniök. Hja! hadrakelt seregnek, főleg mikor tábori életet él, nem igen van módja hol? és mit? vásárolnia Tóth-néktől és Kral Mihály uraméktól. De hát ez így van jól. Abhoz pedig ezredparancs sem kell, hogy jól lássuk el a zászlóajunkat.

Különben az itteni oroszlelgyel nép hozzánk, különösen a magyar legénységhez szives és barátságos. A kevés orosz, aki itt él (leginkább hivatalnokok, előjárók, pópák, tanítók), az még idejekorán visszahúzódt Nagyországra. Mondom idejekorán, azaz a mi ágyúink srappel-esősi előtt.

Erről a furcsa jószágról. repülő bolond-ságról — azonban ennek említésétől sem kell megijedni! — persze magam is csak most szerzek igazi fogalmat. Persze az iskola, meg a békés polgári foglalkozás nem tanított róla. Bizony sok falu, ha lengyel is, áldozatul esik neki. Egyiket rommá lövik, másikat felegetik ezek a süvöltő-üstökösök; már t. i. a melyeket a fegyvereink elől hátrálni nem akaró orosz katonaság egy kicsit makacsabban tartott megszállva. De te légy nyugodt, mert én inkább csak a magunk lövegeinek hatását ismerem, amint jó Görz. Friederemmel sok kilométer távolból gukkerozom lecsapásaikat.

A legtöbb falu azonban utunk mentén épen marad s a lakosságban nem esik kár. A lengyel lakosok u. is az ütközetek alatt pircékben és vermekben húzódnak meg, hogy a golyók és gránátok ne ériék őket. Amint azonban az őket védeni hivatott, nekünk ellenséges sereg visszavonul s mi jövünk be a falvakba, előjönnek s hálálkodva még kezeinket is csökölják, akár csak a prépost urát az utcán a kis iskolagyerekek. Valóságos megszabadítóikat látják bennünk

az oroszoktól, a gonoszoktól. És ez őszinte, hálás, szinte vallásosan, gyermeki megnyilatkozásuk.

Ha minden zászlóaljra, századra, századra, sokszor egy-egy harcosra is jut epizód a csata hevében: itt az elfoglalt helységekben való bevonuláskor sem hiányoznak azok. Még az állatok is mintha egy nagy félelem depressziójától szabadulnának ilyenkor fel. Farkas Todi azt a megfigyelést tette a napokban — s ez Apácát fogja különösebben érdekelni, hogy erre felé ugyanolyan bugarak és tücskök vannak mind nálunk . . . csak hogy ezek nagyobbakat ugranak, különösen ha a gépfegyverek berregnek. No de majd mindenről akkor a élőszóval, mikor már majd a Jézuska cinkatonát és ólomágyut fog küldeni a gyerekeknek, kiket Veled együtt sokszor csökölok Muszkaországból.

Már zárni akartam a levelem, mikor megjöttek a hadosztály-póstaokcsik. Pár kocsiok három napig csak hült helyünket járta. Sajna, nekem, ezek sem hoztak írást Tóletek. *) Ezt a ceruzairómat azért mégis rájuk bízom, s ha a dátumhoz képest soká fogja békés vidékre, Hozzátok eljuttatni, a Táboripóstát azért ti se szídjátok; mert neki is nehéz a dolga. Megérkező írásaimra inkább majd írjátok rá a kézhezvételnek keltát, hogy majd mulathassunk rajtuk, mint a „modern“ XX. század gyors (!) póstaszállításának dokumentumain. Egedd meg, hogy előt a gyorsaság és modernség fölött háborus módra elmélkedve egy kis jóleső lévaisággal kiszólhassam magam, hogy a „Nehesség“ addig feküdt ezt az egész karakallát felidézett modern franciaangolnak gyomrát, míg a Táboriposta Léváról ide hozzánk elérkezik. Vedd úgy, hogy ez egy kis politikai-diplomáciai jókívánság hozzájuk; s ne vedd úgy, hogy a magam egyéni kényelmének feláldozása hozta számra az áhitatot. Jóllehet magam is fogytam vagy 8 kiölt, amint ezt az örvendetes jelenléte tábori mázsám lemutatja. — A leveleim dátumozásán túl azután arra is kéni akarlak, hogy gyűjtsetek össze az újságokat is. Hiszen ezek mint több hónapos ócskaágok majd pompás újdonságok lesznek számunkra, hazerkezők számára, telve a mi diadalaink friss hireivel s ellenségeink szenzációs vereségeivel. — Ami pedig szintén fontos: Miattam, ismétlem, ne aggódjatok. Elég jól be vagyok biztosítva zászlóalj-intézői állásomban a golyók s egyéb számarások ellen . . . amelyek persze néha csinálnak egy kis bajt is. B . . . Józsi pl. ma a nádiijába (de nem a csontba) könnyebb sebet kapott. Jó kedvvel, cigaretázva maga mesélte el nekem a megsebesülését. Azt hiszem, néhány napos ittváló kezelés után haza fog menni. Kedves mamáját nyugtassátok meg és készítsétek elő a fiú megsebesülésére — ha ugyan ez a levelem előbb sétálja meg a lévai korszót, mint ő maga.

Mindnyájatoknak szép szeptembert kívánok. Nekünk gyönyörű, gasdalleke kívánta eső nélküli augusztusunk volt, ami elősegítette diadalainkat is. Kívánjátok ti is hazafias érzéssel, hogy ha még több kell, ugyanilyen termést hozzon a következő hónap is — s ha kell a többi is.

Mindnyájatokat együttesen és külön-külön is eszerszer csökök szerető

Apukátok.

*) Summa—summárum, azt a lapotokat kaptam meg, amit még a hónap elején Esztergomba címetetek.

A világháború krónikája.

Szeptember 12.

Csapatunk Lemberg mellett erős offenzívában vannak. Németek német területről teljesen kiverik az oroszokat. A németek eddig 260 ezer foglyot ejtettek. Párisban katonai diktatura van s ugyanott ennek dacára békepárt alakul. A betörő seregek ellen megindul az ellenakció. Az angol flotta nem mer támadni, ellenben öt gyors német cirkáló hol itt, hol ott angol hajókat súlyeszt el. Anglia megtiltja polgárait az ellenséges államok polgáiraival való üzletkötést. Folyik az angol toborzás, de kevés sikerrel.

Szeptember 13.

Az osztrák—magyar csapatok a grodzki vonalon visszavetítik az oroszokat. Tízezer orosz elfogadnak és 80 ágyút zsákmányolnak. A németek Hindenburg tábornok vezérlete alatt orosz földön szorongatják a menekülő orosz sereget. Franciaországban 250 kilométer hosszúságban folyik a mérkőzés a németek és franciák között. — Budapesten polgárőrséget szerveznek. Törökország megszünteti az idegen államok által elvezett kapitulációkat, ami ellen az entent-hatalmak követeli óvat emelnek.

Szeptember 14.

Dankl és Auffenberg seregei egyesülnek a főhadserővel. Seregünk új hadállásban újabb támadásra készül. Hindenburg német generális 30 ezer orosz foglyot ejt és 150 ágyút zsákmányol. A sávjai orosz kormányzóságot német közigazgatás alá helyezik. Antwerpenből a belgák három kirohanást kísérelnek meg, de a németek visszaverik. A franciák Tuniszt igérik az olaszoknak, ha megszegik a szövetségi szerződést. A nagy francia-német csata folyik. Angol szocialisták a háború ellen izgatnak. A Szerémségbe betört seregeket az utolsó emberig visszakergetik.

Szeptember 15.

Hüfer őrnagy az északi harcok eredményeként jelenti, hogy 41.000 oroszot fogtunk el és 300 ágyút zsákmányoltunk. Egyetlen szerb sincs a magyar állam területén. Déli hadsergünk a szerbek ellen folytatja az offenzívát. A francia-német döntő ütközet tart. Párisban munkásforradalom készül. Az angolok Indiában és Egyiptomban lázadástól félnek.

Szeptember 16.

Északi seregünk új támadásra készül. Déli hadsergünk átkel a Drinán. Indiában forradalom tör ki, Anglia Japán segítségét kéri, amit Japán 2 milliárd korona hadi kölcsön, kínában szabad kéz és Anglia gyarmataiba való szabad bevándorlás ellenében hajlandó megadni. Ez utolsó pont ellen Kanada és az Egyesült Államok tiltakoznak. Francia-német harcokban a németek részleges sikereket érnek s visszaverik a francia támadásokat.

Szeptember 17.

Hindenburg tábornok proklamációt intéz az oroszországi lengyelekhez felkelés céljából. Oroszország és Anglia fenyegetik Törökországot. Az Egyesült Államok hajórajt küldenek a Csendes Óceánra. Nyugaton folyik a döntő ütközet.

Különfélek.

— **Vöröskereszt közgyűlése.** A Vöröskereszt Lévai Fiókja *Báthy László* prépost elnöksége mellett, ma egy este, délután 4 órakor, a városában nagyteremben igen látogatott közgyűlést tartott, amelynek érdekességét emelte azon körülmény, hogy a közgyűlésen megjelent *Dr. Rényi József* egyetemi tanár, a Vöröskeresztnek Bars, Hont, Zólyom-, Turóc- és Komáromvármegyék központi megbízottja, akit az elnök szíves fogadtatást és őszinte elismerését fejezve ki az elnöknek és polgármestereknek eddig tanúsított busgó fáradságáért, — válaszában a központ megbízásából kijelentette, hogy az egyesület központja örömmel

értesült a Lévai Fióknak valóban lelkes megalakulásáról és meleg szavakban kérte a tagokat a további kitartó munkálkodásra. — A választmány által beterjesztett költségvetést a közgyűlés minden részletében változtatlanul elfogadta. Az elnök bejelentette, hogy a róm. kath. fiúiskolában 30, a vármegyei kórházban 50, a szanatóriumban 10 ágy áll készen a sebesültek számára. Továbbá: a tanítóképzőben egyelőre 60 ágyat rendez be az elnökség. A munkálatok ott is folyamatban vannak; néhány nap múlva ez a kórház is teljesen fel lesz szerelve. Üdítő betegek részére eddig 70 helyről történt gondoskodás. Léva és vidékének jóléltű lakossága igen nagy- és fehéreműt s egyéb szükséges anyagot ajándékozott a kórházaknak; a kereskedők pedig tetszerelési tárgyakkal járultak hozzá a berendezéshez. A betegek ápolását illetően bejelentette az elnök, hogy az irtalmas növényeken kívül 60 önkéntes ápolónő áll szolgálatra készen, akik mind elvégezték az elméleti és gyakorlati tanúást. Az ápolónők beosztását az elnök fogja teljesíteni. Végül a központnak igen rokonszenves megbízottja hálás elismerését és megelégedését fejezte ki a sebesülteket már készen váró kórház-helyiségek mintaszertű és kifogástalan berendezése felett, amit a helyiségek meglátogatása alkalmával tapasztalt s egyuttal forró köszönetet mondott a város és vidéke lakosságának nemes áldozatkészségeért. Buzdító szavakkal fordult az ápolónőkhöz s míg egyrészt meghatottan változt sebesült katonáink szomorú helyzetét, másrészt a női irtalmas szívek szeretetébe ajánlotta a sebesülteknek gondos ápolását. Visszélék türelmével a nehéz fáradságokat és önfelelőző munkájukkal mentse meg a hazának a megsebesült hőseket. A közönséget pedig arra kérte, hogy a mostani nehéz viszonyok között testvérként szeressék egymást. Tegyük felre minden kicsinyes, egyéni kérdést és félreérteséket. Legyünk hazafiai és honleányai a forrón szeretett hazának és mindenki tehetségéhez képest a legszebb egyetértésben és önzetlenül teljesítse kötelességét. — A központi megbízottnak mély hatást keltő beszéde után a közgyűlés befejeztetett.

— **Műtanrendőri bejárás.** A Léva —nagysárányi vasutovonalnak műtanrendőri bejárást a belügyminiszter megbízásából az illetékes közegek f. hó 19-én, tegnap, eszközölték.

— **Gyászhir.** A legnagyobb megilletődéssel és őszinte részvétellel Budapestről vettük a gyászós hírt, hogy *Czambel József*, a lévai uradalomnak egyik kiváló és városi társadalmunk körében általánosan tisztelt intézője, folyó hó 14-én, este életének 44. és boldog házasságának 16. évében Budapesten, ahol súlyos baja ellen gyógyulást keresett, rövid szenvedés után elhunyt. A férfitok legszebb szakában elköltözött rokonszenves és jó modoru intézőnek váratlanul bekövetkezett halálát mély gyászbahorult özvegyével, három árvaával és rokonaival együtt őszintén fájjalják jó barátai és ismerősei is. A mélyen sujtott család a következő gyászjelentésben tudatja a forrón szeretett férj, apa és rokon elhunytát: „*Óv. Czambel Józsefné szül. Smiesko* Ágata mint hitves, Józsi, Andor és Laci mint gyermekei, úgy a saját, mint az összes rokonság nevében fájdalommal telt szívvel jelenti, hogy a forrón szeretett jó férj, apa, illetőleg rokon *Czambel József* lovag *Schöller* Gusztáv uradalmi intézője f. évi szeptember hó 14-én, este fél 9 órakor, életének 44-ik és boldog házasságának 16-ik évében, rövid szenvedés után Budapesten, I. ker. János-szanatóriumban elhunyt. A boldogul hült tetemei folyó évi szeptember hó 16-án délután 5 órakor fognak a farkasréti temető halottasházában az ág. evang. egyház szer-tartása szerint megádatni és ugyane temetőben örök nyugalomra helyezni. Budapest, 1914. évi szeptember hó 15-én. Áldás és béke hamvaira!”

— **Vasat aranyért.** Az Augusztus főhercegnő által intézett „*Vasat aranyért*” hazafias mosgalomnak tudvalevőleg Léván is szép eredménye volt, amit bizonyít a lapunkban közöltet adományok kimutatása.

Az ajándékozott arany és esztű tárgyakért vasgyűrűket kapnak emlékül a jóléltű adakozók. Ezeket a gyűrűket, amelyek e napokban érkeztek Lévára, — *Keltz Gyuláné* megbízásából a *Stefánia* árvaházban, e hó 23-án, szerdán, délután 3—5 óra között, a gyűjtés alkalmával kiadott szelvények ellenében ifj. *Lakner Lászlóné* fogja kiosztani.

— **Segítő-egyesületi közgyűlés.** A lévai főgimn. Segítő-egyesülete f. hó 15-én, délelőtt 11 órakor választmányi gyűléssel kapcsolatos közgyűlést tartott, melyen őszinte örömmel vette tudomásul, hogy a főgimn. tanári kara az egyesület elnökévé újból *Sinkovits Ferenc* kegyesrendi tanárt választotta meg, aki már több év óta a legnagyobb ügyeszeretettel és az egyesület tagjainak közmegelekedésére tölti be ezen állását. A választmányba pedig a tanári kar által *Szentiványi Ödön* tanár választotta meg, aki egyuttal a jövőre is elvállalta a nagy körültekintéssel és fáradsággal járó könyvtárosi tisztelet. Az elnök bejelentette a közgyűlésnek, hogy a megejtett se'jtezés után 1099 kiosztható tankönyv maradt a könyvtárban s hogy a folyó tanévre 134 tanuló fér tankönyveket. A közgyűlés a háborus viszonyokra való tekintettel, az 1914—15. tanévi költégetetésbe könyv- és ruhasegélyre 1500 koronát állított meg, amely összegből azonban legalább 500 korona a szegény tanulóknak téli ruhával ellátására fordítandó.

— **Szentségimádás.** *Csernoch János* dr. biboros hercegprímás a mai napra szentségimádást rendelt el az esztergomi főegyházmegye összes plébánia- és szerzetes-templomaiban fegyvereknél gyűlölméért. A főpásztor elrendeli, hogy e napon az oltári-szentség egész napra imádásra kitetésék és a délutáni istentisztelet idején a lelkes vezetésével egy közös imaóra tartassék.

— **Vármegyei közgyűlés.** Barsvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 24-én, délelőtt 10 órakor a vármegyei székház nagytermében évnegyedes rendes közgyűlést tart.

— **Főegyházmegyei hír.** A hercegprímás dr. *Halász Vendel* lévai káplánt, aki jelenleg a galíciai harctéren teljesít lelkesi teendőket, — a nagyszombati konviktusba prefektusnak nevezte ki, — Lévára pedig dr. *Porubszky Géza* ipolyásági káplánt helyezte át.

— **Sebesült katonák érkezése.** Ma egy hete a reggeli vonattal nyolc sebesült katonát érkezett Lévára, akik mindannyian könnyű sebesültek. Hét a karján, egy pedig a lábán kapott sebet. A vitések, a lakosság rokonszenves érdeklődése és kísérete mellett, — gyalog jöttek be a vasuti állomárról a kórházba. Azóta is majdnem zaponkint jönnek hozzánk könnyebb sebesültek, akik a kórházakat alig veszik igénybe; inkább üdülni jöttek Lévára. Az utcákon járó-kelő katonák őszinte tiszteletben részesülnek. A közönség lépten-nyomon elhmozza őket szeretetének minden jelével és nagy érdeklődéssel hallgatja a harctéren szerzett tapasztalataiknak elbeszélését.

— **Halálozás.** Léva városának egyik tipikus polgára, *Szemerédi Lajos*, tb. városi tanácsnok, városi helypénzeszedő pénteken, szeptember 19-én, reggel 9 órakor rövid betegség után életének 58. évében elhunyt. Híres ellenzéki kortes és hasafias ünnepek rendezője volt egykor; hatalmas alakja, mély, dörgő, basszus hangja mindig nagy hatást keltett a népben, ha valahol szónokolni kezdett. Mivel mesterségét, a szabóságot nem folytatta, élénk részt vett a városi ügyekben is és egyike volt a városi képviselőtestület legbuszóbb tagjainak. Évek óta szedte a piacon a helypénzt, lelkiismeretesebb, buszóbb köseg nem igen lesz nála, mert már napfelkelte előtt bejárta a várost. Erdemei elismerésül tb. tanácsnok-ká választották. Sok ideig volt a ref. egyház presbitere is; tisztán itt is lelkiismerettel megfelelt. Részt vett a lévai iparos olvasókör megalakításában s annak legbuszóbb tagja volt, végrendeletében 500 koronát hagyott e körnek. Temetése ma délután 4 órakor leend. Nyugodjék békében.

— **Harctéri tudósítások.** Mig a hadi menetrend volt élethen fővasuti vonalunkon, az újságokat csak megkésve kaptuk. Így közönségünk csak megkésve értesült a nagy világegyeteméről. Sokan ígátot, majd pedig lecsúszó híreket költöttek s amint ez szájáról szájra szállt, akként módosult, növekedett változott, minek eredménye azután az lett, hogy az így elfordult hírek majd mesés alakot öltöttek, majd pedig megdöbbentettek. Lapunk eleinte a magyar távrida cenzurált táviratait szerezte be a bocsátotta a nagy közönség rendelkezésére. E hó 12-ike óta a miniszterelnöki sajtóiroda szivességéből kapjuk a nagy, napi eseményekről szóló hivatalos táviratokat, amelyeket nyomban kinyomatunk és sokszorosítunk; azokat lapunk szerkesztőségének kiratakában, nyilvános helyeken, kávéházak és üzletekben kifüggesztjük, előfizetőinkkel közöljük, a környékbeli tudakozódókat telefonon azonnal értesítjük s így elérjük azt, hogy a város közönsége azonnal hivatalos autentikus értesítésekben kerp hirt minden fontos dologról s többé hamis világitásu, vagy költött hírek nem kerüljen forgalomba. Örvendünk, hogy jóakaratu vállalkozásunkat a közönség meleg érdeklődéssel és szívesen fogadja, mert látja, hogy a magyar miniszterelnöki sajtó-irodának is célja, hogy a magyar közönség mindenről teljes és megbízható tájékoztatást nyerjen.

— **A „Vöröskereszt Egylet”** dunaparti betegnyugvó állomása jótékony célú levelező-lapokat árusított Budapesten egy hónap óta. Ez a nemes actiója a legfényesebb eredménnyel járt, amennyiben a levelező-lapok árából tartja fenn a dunaparti betegnyugvó állomását, amely jelenleg is telve van sebesültekkel. A vidéken is oly nagyarányú érdeklődés mutatkozott, hogy levelező-lap terjesztő iroda kénytelen a lapok útján az érdeklődőkkel az alábbiakat tudatni. A művészi levelező-lapok ára darabonként 20 fillér, egyesületünk hivatalos pecsétjével van ellátva és egyesületünk által lett kibocsátva. A kivitel módjánál és a levelező-lapok csekély áránál fogja szerény actiónk semmitte megvegyi vagy helyi jótékonyági szervezetet nem érint. Az egyesület felkéri a hivatalok, testületek, iskolák vezetőit, üzletek tulajdonosait és magárosszokat, hogy támogatásukat sebesülteinkkel, hogy minél szélesebb régiókban terjeszték levelező-lapjainkat, melyeknek bevétele a sebesültek javára fordítatik. A levelező-lap terjesztő iroda bárkinek küld levelező-lapot aki eladásra esiránt az irodához fordul: A „Vörös Kereszt Egylet” betegnyugvó állomásának levelező-lap osztálya, Budapest VIII., József-körut, 34. III. 8.

— **Megérkezett az államsegély.** A harctérre vonult katonák családtagjai számára részben e heten folyósították az első államsegélyt, amelynek összege 6348 K. 45 fillér. Ezt a segélyt hat hétre az a 74 család kapta, amelyeket az első összeírások vettek fel a jegyzékbe. Az utóbb összeírt családok a kiszámítás után fogják megkapni a segélyt.

— **Osztályfőnökök a főgimnáziumban.** A lévai főgimnázium tanári kara az 1914—15. tanévre összeállítván az órarendet, ennek kapcsán az egyes osztályok főnökei lettek: Az I. A. osztályban *Boros Antal*, az I. B. osztályban *Dávid László*, a II. osztályban *Sándor Oszkár*, a III. osztályban *Szentiványi Ödön*, a IV. osztályban *Pintér Ferenc*, az V. osztályban *Varga János*, a VI. osztályban *Fehér Flórián*, a VII. osztályban *Bánó Ernő* és a VIII. osztályban *Rassovszky Kálmán*.

— **Adományok a Vöröskeresztnek.** A Vöröskereszt Lévai Főosztályának *Taubinger Agoston* 500, *Berger Ernő* pedig 50 koronát adományoztak.

— **A beiratkozott tanulók száma.** A lévai iskolák és intézetek igazgatóitól nyert adatakból azt az örvendetes eredményt konstatálhatjuk, hogy a háborus idő dacára a tanulók száma majdnem minden iskolában emelkedést mutat. A beszerzett adatok a következők: a tanítóképző intézetbe beiratkozott összesen 112 növendék. Osztályonként: I. évfolyam 48, — II. évf.

28, — III. évf. 21, — IV. évf. 15 növendék. — A gyakorlóiskolában 39 tanuló van. — A főgimnázium tanulóiinak összes száma: 346. Osztályonként: I. o. 88, — II. o. 60, — III. o. 47, — IV. o. 53, — V. o. 28, — VI. o. 32, — VII. o. 20, — VIII. o. 18. — A polgári leányiskolába összesen 254 tanuló iratkozott be. A nő kereskedelmi szaktanfolyamra 26 növendéket vettek fel. — A róm. kath. elemi fiúiskolába eddig beirtak 301 tanuló. És pedig az I. osztályba 76, — II. o. 68, — III. o. 62, — IV. o. 58, — V. o. 29, — VI. o. 8. — A róm. kath. elemi leányiskola tanulóiinak száma összesen: 320. Ezekből az I. o. 72, — II. o. 66, — III. o. 93, — IV. o. 50, — V. o. 29, — VI. o. 10. — A reform. elemi iskolába 133, — az ág. hitv. evang. iskolába 25 és az izr. iskolába 157 tanuló iratkozott be. — A felsorolt adatok szerint a beiratkozott tanulók száma összesen: 1703. — Az iparos- és kereskedő tanonciskolákban még csak ezután lesz a beirtás, amelyről az iskolák felügyelő bizottsága az érdekelt iparosokat és kereskedőket annak idején értesíteni fogja.

— **Csendes névnap.** Megható ünnepegyen folyt le e hó 16.-án az irgalmas nővérek lévai intézetében, ahol a növendékek a forrón szeretett főnöknek névnapját csendben, minden feltűnés elkerülésével ünnepelték meg. Más években az intézet hálás növendékei a virágok özőnével szokták elhalmozni a kedves főnököt; ez alkalommal, a főnöknek kifejezett óhajására — egyetlenegy szál virág sem szerepelt a névnapon. De elmaradt a szokásos ünnepi műsor és az azzal kapcsolatos kiadás is. Ezek helyett a polgári iskola növendékei közül osztályonként egy-egy növendék meleg szeretettel üdvözölvén az ünnepelet, — négy nemzetiszínű csokorokból mintegy 50 koronát nyújtottak át a főnöknek a katonák melegeit ruháinak beszerzésére.

— **A jólelkű kis honleány.** Léván egy elemi iskolás kedves leánya egy hónap óta naponként egy kockával kevesebb cukorral édesített meg kávéját. Ezt a külömbözetet a hónap leteltével edes anyjával lemértette és az így megtskarított összeget a sebesült katonák segélyezésére ajánlotta fel. — A csokolni való kis leány áldozatkészsége szép példát szolgáltat arra, hogy az önmegtartóztatás által magok is sokat nyújthatnak sebesült, vitéz katonáink szomorú sorsán.

— **A jószívű falusiak.** Levelezőnk írja, hogy *Garamlőkön* az asszonyok a legnagyobb készséggel és honleányi lelkesedéssel adták össze a kórházak felszereléséhez szükséges tárgyakat. A nevezett községben *Sebő Manci*, *Juhász Margit* és *Sebő Pál* főgimn. tanuló buzgólkodtak a gyűjtés körül, amelynek eredménye 232 darab fehérnemű és 70 darab fejkendő. A derék és áldozatkész *garamlőkiek* virággal és cserfalyakkal díszítették fel a kocsit, amely az összegyűjtött kellékeket rendeltetési helyükre szállította.

— **Áthelyezések.** Az igazságügyi miniszter *Boszinka* Fábussz orsovai járásbírósi telekkönyvezőt az aranyosmaróti törvényszékhez, *Szentlélek* Sándor dr. aranyosmaróti törvényszéki jegyzőt pedig a kassai járásbíróshoz helyezte át.

— **A levelet váró családok.** A családok leveleket várnak a harctéren levő hozzátartozóiktól és érthető a nyugtalanságuk, ha ezen levelek késnek. Az érdekelteknek figyelmükbe ajánljuk, hogy nyugtalanságra nincs okuk, ha hosszabb ideig sem érkezik posta, mert elképzelhető, hogy a több százezer katona többször annyi levelezőlapot és levelet biz a táborig postáz. Azoknak összegyűjtése, elosztása és elindítása pedig rengeteg nagy munkát ad.

— **Mit adjunk a sebesülteknek?** A társadalom minden rétegének összhangatosan kell a sebesültek gyógyításában eljárni, mert csakis nyugodt, jól megtartott eljárással leszünk képesek a harc mezején sokat szenvedett vitéz katonáink nyomorúságos állapotán segíteni. Orvosok arra a kérdésre, hogy a hosszú utról kimerülten

megérkező harcosoknak mit adjunk, — azt tanácsolják, hogy nyáron tiszta, jó ivóvizet, kut hidegágit vagy pedig citromos, cukros vizet, azaz kissé savanykás limonádét; télen pedig orosz teát rum nélkül és ketszerültet. A főtétezes csak az elhelyezés után történjék, mert elkerülhetetlenül szükséges, hogy meleg ételét a beteg nyugodtan fogyasztassa el. A kórházakban elhelyezett betegek részére semmi címen, semmi néven nevezendő ételneműt, szeszes italt bevinni nem szabad. A közönség a beteg kezéhez semmit se adjon. Adományait kézbesítse az orvosnak, aki feljegyzi az adományozó nevét s ő tudja, hogy az adományból kinek-kinek mit és mennyit juttasson. A sok áldozatkész hölgyközönség szeszes italok helyett vigyen a betegek részére cukrot (kocka cukrot), teát, piskótát. S ha a betegeknek kedveskedni akarunk, ajánlódokozzuk meg cigarettáival, gyöngy szivarral, de a kiosztást bizzuk az orvosra és az ápoló személyzetre.

— **Az oszlányi tűzvész.** Lapunk előző számában említettük már, hogy e hó 10-én *Oszlány* községben óriási tűz dühöngött. Ezen közléstünkkel most a következőkkel egészítjük ki: az egész járásból összegyűlt tüzoltóság a szélvihar és rekkenő szárazság miatt tehetetlenül küzdött a rettenetes veszedelemmel. A Thonet-féle gyár gőzfecskendője is elégtelennek bizonyult, hogy a tüzet megfékezze a így történetelt meg, hogy a virágzó község háromnegyed része elpusztult. Legett a kat. templom, az új községháza, a nagyvendéglő, több fűszerüzlet, takarékpénztár, sok lakóház, számos gabonamennyelkel telen rakott magtár és pajta. A kárt szinte lehetetlen felbecsülni, amely hozzávetőleges számítás szerint is több százezer koronát tesz ki.

— **A lévai mozi** mai két előadásának műsora szintén igen érdekes és változatos. A műsoron mint ujdonság: A szerelem gyermeke szerepel elő sorban, amely négy felvonásos dráma a főszerepe *Psilander*. Nagyhatásúak lesznek és pompásan fogják szórakoztatni a közönséget Albánia vidékének természetes felvételei is. A jelzett számokon kívül több élénk és humoros darab kerül még előadásra.

— **Sok a mezei egér.** A magyar nemzet ellenségeinek száma egy ujabb elszaporodott, midőn a hosszú szárazság folytán a mezei egerek milliói lepik el a határt, hogy a gazda fáradozásának gyümölcsöt elpusztítsák. Baravármezei gazdáinak már is sok kárt okozott a mezei egerek pusztítása.

— **Rendelet a választási névjegyzékről.** A belügyminiszter tudvalevőleg a háboru folytán beállott kivételes állapotokra való tekintettel augusztus 6.-án kelt rendeletével egy hónappal meghosszabbította a választók névjegyzékének elkészítésére adott határidőt. Ez a határidő e hó 11.-én járt le, azonban a legtöbb helyen még most sem készült el az ideiglenes névjegyzék. Ezért a belügyminiszter újabb rendeletet bocsátott ki, amely szerint a névjegyzék október 31.-re elkészítendő s az eddig beérkezett felstólamlásig a központi választmány hozza meg határozatát. December 10.-től december 25.-ig a névjegyzéket közzémlére kell bocsátani, aki kiharadt a jegyzékből, december 31.-ig adhat be panaszt. Ezután a panaszokat a közigazgatási bizottsághoz kell felterjeszteni. A végleges listákat a belügyminiszter a jövő évi március végén megküldi a választmányának.

Közönség köréből.

Nyilvános köszönet.

A József Főherceg Barsmegyei Tanítóképző Házának *Boros Gyula* úr négy méter tűzfát ajándékozott, amely jólelkű adományáért hálás köszönetet mondanak

Léva, 1914. szept. 18.

Jaross Ferenc, Köveskúti Jenő,
gondnok. a felügyelő bizottság elnöke.

József kir. herceg Szanatórium Egyesület lévai fiúja.

Köszönetnyilvánítás.

Az itteni tüdőbeteg gondozó intézetnek tiz sebesült harcos részére szolgáló kórházzá való átalakításához és felszereléséhez adakoztak:

Folytatás.

Agárdy Sándor: két asztalka. özv. *Bolman* Józsefné: 3 pár papucs. *Bézy* Ferenczné: két alsó nadrág, 1 ing, 2 pár harisnya. *Dobay* István: 30 korona készpénz, *Eder* Kálmán: 1 bádóg doboz kötszerekre. *Fizély* Lajos: 2 vaságy, 1 zászlótartó. *Dr. Frommer* Ignác: 10 pár harisnya, 6 kávék kanál, 1 tejmérő kanál, 5 korona értékű fehér festék. *Fuchs* József: 20 korona készpénz. *Gácsér* Endre: 10 korona készpénz. *Goldstein* Henrik: 1 vizes kanna, 10 szappancsésze. *Grotte* Vilmosné: 15 darab ing. *Irgalmas nővérek* intézete: 8 háromszögletű kendő, 1 vöröskereszt zászló. *Kempner* Izidor: 5 ing, 3 pár harisnya. *Kempner* Jakab: 1 ág. 1 párna, 1 lepedő, 2 huzat, 1 matrác. özv. *Adler* Salamonné: 2 párna, 2 lepedő, 2 huzat, 5 ing, 5 alsónadrág. özv. *Adler* Salamonné gyűjtése: 5 párna, 1 lepedő, 18 huzat, 1 takaró, 13 ing, 5 alsó nadrág, 5 törülköző: mely gyűjtéshez hozzájárultak: *Deutsch* Salamonné, *Streicher* Józsefné, *Polák* Samu, *Mautner* Lászlóné, *Neuman* Adolfné, özv. *Rosenthálné*, *Berger* Salamon, *Rappeport* Manóné, özv. *Makacs* Istvánné, *Steiner* Józsefné, *Türöcz* Mária, *Goldfinger* N., *Deutsch* Gábor.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

K. I. A tárca jó; de most nem közöhetjük. Alkalmas időre halasztottuk.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1914. évi szept. hó 13-tól 1914. évi szept. hó 20-ig

Születés.

A SZÜLŐK NEVE	A gyermek neve	A gyermek neve
Horváth István Koczman M.	fiú	József
Polák Lajos Liptak Zsófia	fiú	Lajos
Herskovic Ignac Heksch R.	fiú	Gyula
Bu-gyi András Csmar Mária	leány	Margit
Grman Mihály Dubec Cecília	fiú	Mihály
Kürtü Gusztav Mandl Debóra	leány	Aliz Erzsébet

Hazaság.

Volegény es menyasszony neve	Vallás
Rogovszky Gyula Petruska J.	r. kath. g. kath.

Halálozás.

AZ elhunyt neve	Kora	A halál oka
Kovacs Jánosné	56 éves	Tüdővész
uj. Polák Lajos	2 nap	Gyengeség
özv. Kocz Istvánné	90 éves	Agg. kimerülés
Greiner Zsigmondné	61 éves	Cukorbetegség
Hrasko Jánosné	65 éves	Tüdőgyulladás

Lévai piaciárak.

Hovatartozás: Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány.

Buza m. mázsaenként 32 kor, 40 fillértől 31 kor. — fill. Kétszemes 24 kor. — fill, 23 kor, 60 fill. Rozs 21 kor 80 fill. 21 kor. — fill. Arpa 16 kor. — fill, 15 kor. 80 fill. Zab 18 kor, 40 fill, 18 kor. — fill, Kukorica 18 kor. — fill, 18 kor. — fill. — Lencse 30 kor. — fill, 30 kor. — fill. — Bab 40 kor. — fill, 40 kor. — fill. — Köles 13 kor — fill, 14 kor. — fill.

Léva—nagysurányi h. é. vasut.

A. magy. kir. államvasutak kezelése alatt.

MENETREND.

Érvényes a megnyitás napjától.

Oda			Nagysurány—Léva			Vissza		
V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Állomások			V. v.	Sz. v.	Sz. v.
7812	7802	7804				7811	7801	7803
I. II. III	I. II. III.	I. II. III.				I. II. III.	I. II. III.	I. II. III.
930	915	215 650	ind.	Budapest nyug. p. u.	érk.	200	555	640
—	—	534	"	Komárom	"	1003	534	—
927	—	320	ind.	Zsolna	érk.	130	602	601
142	1050	425 507	"	Pozsony	"	1051	428 612	315
440	115	900	ind.	Érsekujvár	érk.	849	152	1123
522	138	923	ind	NAGYSURÁNY	érk.	813	130	1044
538	150	935	U	Zsitvafödemes	△	759	118	1032
551	159	945		Ohaj-Hull		748	109	1022
×602	×207	×954		Rendve		×735	×1259	×1011
614	215	1004		Szencse		726	1251	1093
628	226	1016		Pozba		712	1240	951
650	240	1033		Barsbese Baracska		701	1230	941
709	254	1050		Felsőpél		630	1206	917
722	303	1059		Garamlök		618	1155	901
734	313	1110		Nagykálna		604	1144	855
743	321	1118	▽	Felsőszecse		555	1136	847
754	330	1128	érk.	L É V A	ind.	543	1125	836
1107	600	—	érk.	Párkány-Nána	ind.	—	855	418
200	855	—	"	Budapest nyug. p. u.	"	—	525 705	210
1053	934	—	érk.	Garamberzencze	ind.	—	604	525

Megjegyzések:

1. Az állomások nevei mellett balról álló időadatok felülről lefelé, a jobbról állók pedig alulról felfelé olvasandók.
2. Az indulási és érkezési idők **középeurópai időre** vonatkoznak.
3. Az éjjeli idő esti 6⁰⁰ órától reggeli 5⁵⁹ percig a percek jelző számjegyek aláhuzásával van kitüntetve.
4. × feltételes megállás.

Budapest, 1914. évi július hóban.

Az igazgatóság.

Gazdák figyelmébe!

MEGÉRKEZETT

18% szuperfoszfát műtrágya.

KAPHATÓ:

KERN TESTVÉREK

fűszer-, gyarmatáru- és vasnagykereskedésben

LÉVÁN.

TELEFON 14.

MAGYAR NŐK A HAZA VÉDELMEBEN.

Fiaink a harctéren, Istenben vetett erős bizalommal, izmos karral küzdenek a csatatéren. Mintha csak az erős férfikéz volna egyedül rendelve a drága haza védelmére. Hát ez tévedés. A gyöngéd női kézre ép oly szüksége van a hazának, az ő munkájuk ép oly becses, mint az erős férfi keze. Bizonyosága ennek a hadsegélyző-hivatal felhívása, mely azoknak a ruhaneműeknek elkészítésére hívja fel szorgalmas, fáradhatatlan hölgyeinket, melyekre nagy szükségük van a hadbavonult atonáknak.

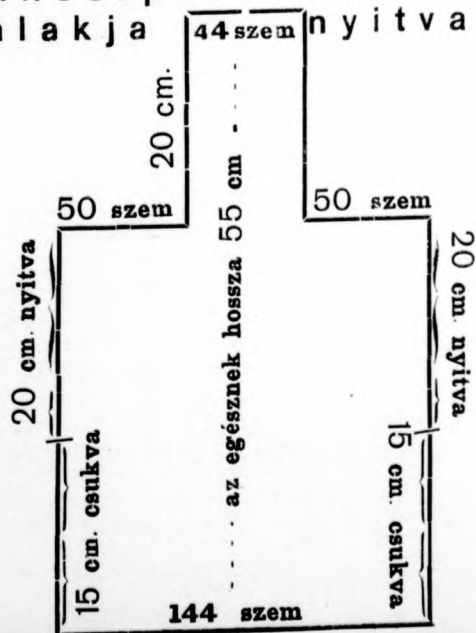
Most már az őszi, hűvösebb idők beálltával elérkezett az ideje annak, hogy fenn, a hideg muszkaföldön küzdő katonáinkat ellássuk jó meleg hősapkával, hasmelegítővel, térd és lábszárvédővel, flanellel, meleg kapcával, amelyek a hadsegélyző hivatalhoz (Budapest, IV. Váci-utca 38. sz.) portómentesen küldhetők be. M g vagy 600 ezer ily meleg hősapka, melegítő és térdvédőre van szüksége a hadvezetésnek, ezért felkérjük a minden nemes ügy iránt érdeklődő magyar nőket, hogy minél többen vállalkozzanak ezen ruhadarabok elkészítésére s sürgősen jelentsék be a vármegye főispánjánál, hogy mennyi pamutot kívánnak vásárolni és a hadsegélyző hivatal a bejelentett mennyiséget megküldi a megyei, illetve városi központi bizottságnak.

A pamutot nagyban való beszerzési áron bocsátják hölgyeink rendelkezésére. Egy hősapkára tizenegy, egy pár érmelegítőre hét és egy pár térdvédőre tizenkét deka pamut kell. Szükség van ezenkívül vagy ötszáz ezer darab haskötőre és ötszáz ezer pár kapcára.

Ez a női munka a haza védelmében, mert a magyar nők ezen ajándéka fogja harcosaink izmát és egészségét megóvni az idő viszontagságai ellen. Azt hisszük, nem szükséges fejtegetni ennek a munkának értékét s nem lesz most sem hiabavaló a hadvezetésnek hölgyeinkhez intézett felhívása, mert bizonyára megértvén a nemes célt, ami nőink is kivétel nélkül sürgősen fognak jelentkezni az áldásos munkára, amely mielőbb nagy lelkesedéssel fog megindulni.

Az alábbiakban összefoglalóan újra leírjuk a szükséges cikkek elkészítésének módját, amit könnyebb szemléltetés kedvéért ezuttal is ábrákkal kísérünk.

A hősapka kötésének alakja

Hősapka. Készüljön világosszürke gyapjufonálból (berlini pamutból), ennek hiányában világos barna (kakiszinü), szóval olyan színű fonálból, amely hasonlít a katonák esukaszurkének nevezett ruhájához.

Kezdjük a munkát úgy, mint a harisnyánál s vegyünk négy türe összesen száznegyvennégy szemet. Mintázzuk a kötést felváltva, két sima és két fordított szemmel és figyeljünk különösen arra, hogy ez a sorrend akkor se zavartassék meg, amikor egyik tőről átmegyünk a másikra. Az első sort dupla fonállal kell kötni, a többi munka szimpla fonállal folytatódnak. Harisnyaszerűen kössünk tizenöt centiméter magasságig. Ezután ne kössünk többé körskörül, hanem oda-vissza, hogy nyílást nyerjünk. Így folytatjuk a munkát husz centiméter hosszban, minden fogyasztás nélkül. Ha a husz centiméter nyílással elkészültünk, vagyis, ha az egész munka harmincöt centiméter magas, akkor mindkét oldalon ötven-ötven szemet végezzünk be. A közepében megmaradt negyvennégy szemmel pedig tovább kötünk husz centiméter magasságig, úgy, hogy az egész darab legyen ötvenöt centiméter hosszú. Ezzel végleg befejeztük a kötést s a homlokot, amely utóbbira hat centimétert számítsunk. Ha az első sapka elkészült, próbáljuk azt valamelyik férfi fejére. A sapka akkor kifogástalan, ha a nyílás széle körskörül szorosan tapad a homlokhoz, archoz és állhoz. A hősapka ugyanis köthető, ahogy a Hadsegélyző Hivatal levélel terjesztette, mert ez a minta is kifogástalan. Flannelből ne készítsünk hősapkát, mert ezek kevésbé felelnek meg a célnak.

Érmelegítő. Ugyanolyan anyagot használjunk, mint a hősapkánál. Ha a szürke szín fogyán van, akkor az érmelegítőnek az a vége, amely a zubbony alól nem látszik ki, akármilyen szinből is köthető. Dolgozzunk harisnyaszerűen összesen hetvenhat szemmel, az első sort dupla fonállal és mintázzuk a kötést úgy, mint a hősapkánál, tehát következetesen két sima szem után mindig két fordított szem. A hosszúság legyen husz centiméter.

Térdvédő. Kössünk lehetőleg ugyanolyan szinből, mint a hősapkát. Ha a szürke szín elfogy, vehetünk bármilyen szin is, mert a térdvédő nadrág alatt is hordható. Formára nézve ugyanolyan a térdvédő, mint az érmelegítő, csak hogy nagyobb. Dolgozzunk tehát száztizenkét szemmel és szabjuk meg a hosszát harmincöt centiméterben.

Haskötő. Készüljön jó meleg flannelből, lehetőleg gyapjuflanellt alkalmazzunk, ennek hiányában vehetünk gyapotlanellt is. A szine mellékes, csak ne fogjon. Formája téglalakú, szélessége harmincöt centiméter, hossza száz centiméter. Mindegyik végén a felső sarokban legyen egy-egy hetven centiméter hosszú madzag. Ugyiszintén legyen a haskötő felső szélén is két madzag, még pedig egy a hossz közepétől tizenöt centiméterrel jobbra, a másik ugyanennyire balra, Az egyik madzag legyen husz centiméter, a másik száz centiméter.

Téli kapca. Készüljön gyapju- vagy gyapotlanellből, de készülhet barchentből is vagy pedig gyapjuból szőtt szintartó női szövetből. Az anyaga ne legyen igen vastag. Hossza hatvan, szélessége ötven centiméter. Beszegni nem szabad.

Paradicsom

befőzésre alkalmas erős palackok
4 fillérével a városi szállodában
kaphatók.

BÉRBEADÓ ESETLEG eladó ház.

Barsi-utcában Kath. Munkás-
egylet mellett levő ház
bérbeadó esetleg eladó.

— — Bővebbet — —

Özv. Szabó Mihálynénál
— — (ott a házban.) — —

HARCZTÉRI TÉRKÉPEK

kaphatók:

NYITRAI és TÁRSA r. t.

könyvkereskedésében

— LÉVAN. —

Koksz és szén

szükségletét kérem nálam rendelni.

Szalonn szén m/m 380 koksz
480 fillér házhoz szállítva

SPITZ ARMIN

szállító

Honvéd-utca 8. (saját ház.)

**Hóditó körútra
indul az új
kőbányai sörfőzde:**

FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R. T.
KŐBÁNYÁN

2482—1914. kig. szám.

Tüzifa eladás!

Ujbánya szab. kir. r. t. város 1914 évi október hó 2-án d. e. 10 óra-
kor a városház tanácstermében zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános
szóbeli árverésen eladja a tulajdonát képező erdő Ujbánya vasúti állomástól
mintegy 7 kilométernyire fekvő B. u. o. I. vgs. 7 osztagában az 1913—14.
év telén termelt az erdőn felrakásolt bükk tűzifából

2500 ürm.³ hasábtűzifát és 500 ürm.³ dorongtűzifát.

A kikiáltási ár:

a hasábtűzifánál ürm.³ kint **3 K. 20 fill.**

a dorong " " " **2 " "**

Bánatpénz: 900 azaz: Kilencszáz korona.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési feltételek az ujbányai m. kir. járási erdőgondnokságnál és
alulirotnnál megtekinthetők.

Ujbányán, 1914. évi szeptember hó 11. én.

Kotiers Emil

polgármester.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

Lévan.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom
céljára épült házamban nagy választéku
állandó géпкиállítás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban, Hofherr és
Schrantz gőzcséplő készletek, eredeti Melichár-féle
vetőgépek, Eächer-féle ekék és talajművelő eszközök,
valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

Világhírű RAPID láncoskutak.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése
és felállítása jutányos árakban.

Ma moziba megyünk!

Az APOLLO mozgósínház
műsora érdekes.